

Mer målrettet overvåkning med miljø-DNA/RNA?

Muligheter og begrensninger

Lise Vavik, seniorrådgiver/veterinær
Seksjon fiskehelse og fiskevelferd, hovedkontoret
29.04.2025

Diagnose, listeført eller ny sykdom

Ref. Dyrehelseovervåkingsforskriften § 3, jf. forordning (EU) 2020/689, artikkel 9 nr. 2 og 3

- **Påvisning, på mottakelig(e) individ(er)**

- **Forordning (EU) 2020/689, artikkel 9 nr. 3:**

- Sykdomsspesifikke definisjoner: Vedlegg VI, del II, kapittel 1-6 (**VHS/IHN, HPR-del, M. refringens, B. exitiosa, B. ostreae, WSSV**), avsnitt 5 nr. 3

- **Forordning 2020/689, artikkel 9 nr. 2:**

- Kriterier for diagnostisering for de listeførte sykdommene det ikke foreligger sykdomsspesifikke definisjoner for I Vedlegg VI, Del II, kapittel 1-6, avsnitt 5 nr. 3

- **Båndlegging**

- **Publisering** på Barentswatch

- **Restriksjonssoneforskrift**

Diagnose, listeført eller ny sykdom

Ref. Dyrehelseovervåkingsforskriften § 3, jf. forordning (EU) 2020/689, artikkel 9 nr. 2

Mattilsynet skal klassifisere et dyr eller en gruppe dyr som et bekreftet tilfelle av listeført sykdom (som ikke er nevnt i 2020/689, vedlegg VI, Del II, Kap. 1-6, avsnitt 5 nr. 3) eller en ny sykdom når

- 1. Sykdomsagens** er isolert i en prøve fra et dyr eller dyregruppe, eller
- 2. Agens-spesifikk antigen/nukleinsyre** er påvist i dyr eller dyregruppe med **symptomer eller epidemiologisk forbindelse** med smittet eller mistenkt besetning, eller
- 3. Positivt resultat fra indirekte diagnostisk metode** i dyr eller dyregruppe med **symptomer eller epidemiologisk forbindelse** med smittet eller mistenkt besetning

NB: ikke vaksinstammer

Mistanke, listeført eller ny sykdom

Ref. Dyrehelseovervåkingsforskriften § 3, jf. forordning (EU) 2020/689, artikkel 9 nr. 1

- **Mistanke, knyttet til mottakelig(e) individ(er)**

- **Forordning 2020/689, artikkel 9 nr. 1:**

- Kriterier for mistanke om nye sykdommer og listeførte sykdommer som ikke er nevnt i artikkel 9 punkt 3 (over)

- Mistenkt tilfelle av listeført sykdom eller ny sykdom når:

- Kliniske US, kontroll post mortem eller laboratorieundersøkelser konkluderer at kliniske tegn, skade(r) post mortem eller histologiske funn tyder på det,
 - Resultatene fra en diagnostisk metode tyder på at sykdommer sannsynligvis forekommer i en prøve fra et dyr eller en gruppe dyr, eller
 - Det er fastslått en epidemiologisk forbindelse med et bekreftet tilfelle

- **Båndlegging**

- **Publisering** på Barentswatch

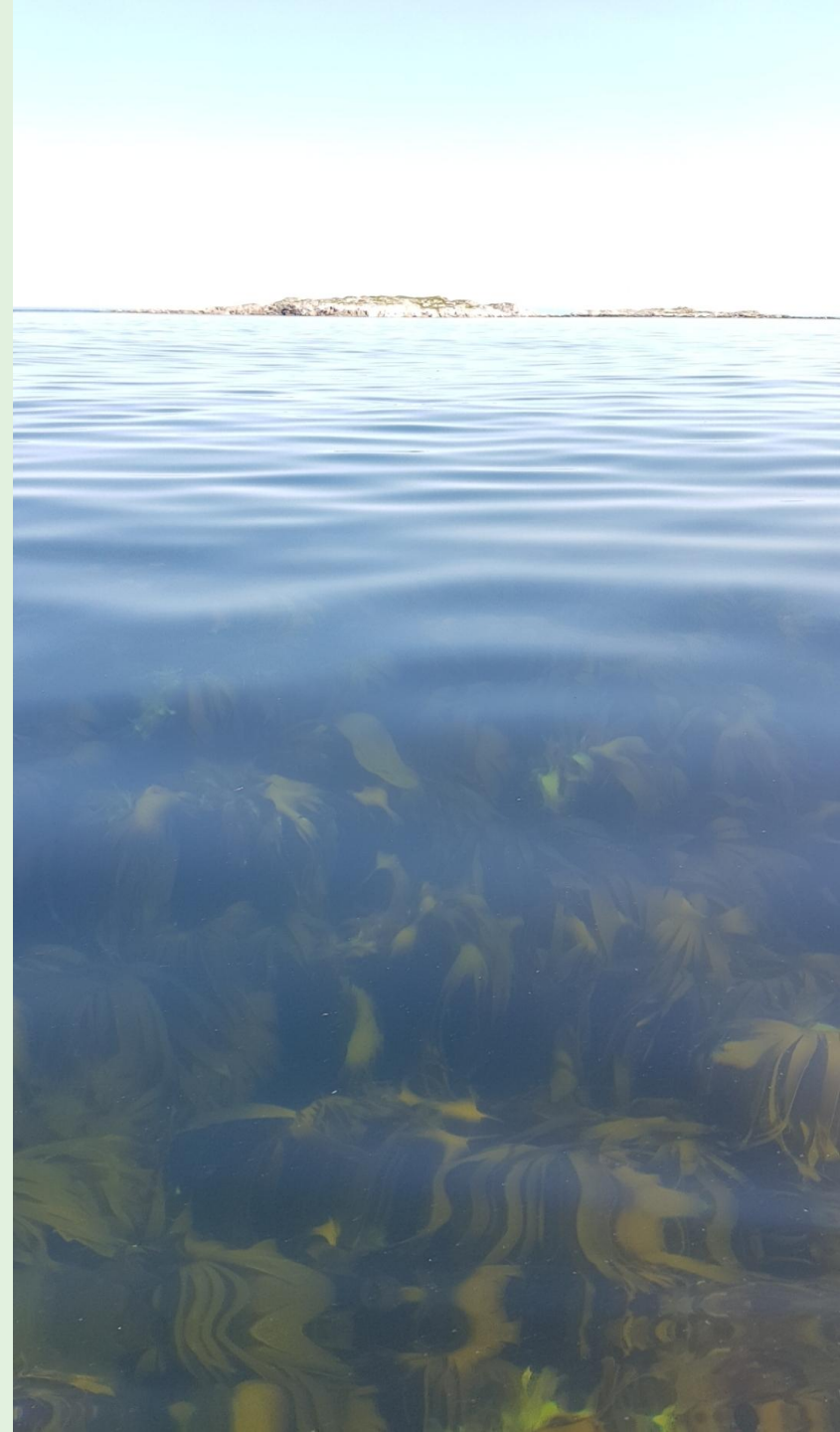
- **Ikke restriksjonssoneforskrift**

Grunn til mistanke om listeført/ny sykdom

(Ikke definert i forordning (EU) 2020/689)

- **Ved andre opplysninger som gir grunn til mistanke**, f.eks. (avhengig av sykdom, ikke uttømmende):
 - Epidemiologisk kontakt med mistenkt besetning
 - Påvisning av sykdomsagens i vann- eller andre miljøprøver
 - Inkonklusive resultater fra diagnostiske prøver
 - Histologi-funn
- **Båndlegging** i påvente av avklaring
- **Ikke publisering** i Barentswatch
- **Ikke restriksjonssoneforskrift** (naturligvis)

MiljøDNA/RNA - verktøy for Mattilsynet?

- Bruk: I overvåking? For kontroll etter vask, desinfeksjon og brakklegging? Annet?
- Tilstedeværelse DNA/RNA vs. tilstedeværelse av smittsomt agens?
- Hva skal til for at Mattilsynet skal gi opp «grunn til mistanke»? Krav til tid og ressurser?
- Allmenn eller internasjonal interesse for «grunn til mistanke»-tilfeller (særlig WOAH- eller EU-listede sykdommer)?

